Remiss-sammanställning för

Maskindiskmedel för proffs

Version 2.0, 21 juni 2010

Nordisk Miljömärkning

Svanmärkta Maskindiskmedel för proffs - Remiss-sammanställning

Maskindiskmedel för professionellt bruk 080/Version 2.0, 21 juni 2010

1 Sammanfattning 1
2 Om remissen 1
3 Sammanställning av inkomna svar 1
4 Generella kommentarer 3
Remiss av förslag till reviderade kriterier för Svanenmärkning av Maskindiskmedel för professionellt bruk 4
Allmänna synpunkter 4
5 Kommentarer till kriterierna, i detalj 5
5.1 K1 – K29 5
1.1 Generella krav 5
K1 Beskrivning av produkt 6
K2 Recept **Feil! Bokmerke er ikke definert.**
K3 Klassificering av produkten 6
K4 Klassificering av ingående ämnen 7
K5 Miljöfarliga ämnen 7
K7 enzymer **Feil! Bokmerke er ikke definert.**
K8 Ämnen som inte får ingå i produkterna 10
K9 Konserveringsmedel 12
1.2 Sammanlagt innebåll av kemikalier 13
K11 CDV 13
K12 aNBO och anNBO 13
K13 Fosfor 14
K14 fosfonater/fosfonsyror 15
1.4 Obligatoriska upplysningar och innehållsförteckning 16
K17 Innehållsförteckning 16
K19 Användarinstruktion och miljöråd 16
1.5 Effektivitet och användartest 18
K20 Effektivitet och användartest 18
1.6 Kundbesök och besöksrapport 19
K21 Kundbesök och besöksrapport 19
6 Kommenterar till bakgrunden, i detalj 22
7 Analys av kommentarerna 23
8 Diskussion och slutsatser 23

1 Sammanfattning

2 Om remissen

Remissen gäller Maskindiskmedel för professionellt bruk och genomfördes under perioden 9 oktober till 8 december, 2009. I bilaga 1 finns en kopia av det svenska remissbrevet.

3 Sammanställning av inkomna svar

Remissen skickades ut den 9 oktober med svarsfrist den 8 december 2009. Remissen skickades ut till 240 instanser fördelat på 64 i Sverige, 55 i Finland, 52 i Norge och 69 Danmark.

Totalt kom det in 28 svar på remissen. Förslagets stöds av 17 (varav 10 med kommentarer), förkastas av 3 och 8 avstår från att ta ställning till förslaget som helhet.

I tabellen nedan framgår vilka instanser som har svarat samt hur de ställer sig till förslaget.

Organisation/ företag	Land	Stödjer	Stödjer med kommentarer	Förkastar	Avstår från att ta ställ-ning	Endast kom-mentarer
Konsumentforskningscentralen	Finland	X				
Sokotel Oy	Finland				X	
Federation of Finnish Enterprises	Finland				x	
Electrolux Professional Oy	Finland	X				
Metos Oy Ab	Finland	X				
Oy Transmeri Ab	Finland	X				
The Finnish Environment Institute (SYKE)	Finland		x			
Oy CC-Company Teknokemia Ltd.	Finland		x			
Finlands svenska Marthaförbund	Finland		x			
Arbetshälsoinstitutet	Finland	X				
Miljøstyrelsen	DK		X			
ITW Novadan	DK		X			
Københavns Kommune	DK	X				
Økonomi- og Erhvervsministeriet	DK				X	
COOP Trading	DK				X	

Organisation/ företag	Land	Stödjer	Stödjer med kommentarer	Förkastar	Avstår från att ta ställning	Endast kommentarer
Barne- og likestillingsdepartementet	Norge				Har ingen marknad	
Direktoratet for naturforvaltning	Norge	X				
Statens forurensningstilsyn	Norge		x			
Arbeidstilsynet	Norge				Inga kommentarer	
Bygg- och förvaltningsenheten Boverket	Sverige				X	Lämnat remissvar skriftligt
JohnsonDiversey, Norden	Sverige		X			Lämnar remissvar skriftligt
SV Diskbolaget AB	Sverige		X			Lämnat remissvar skriftligt
Jasico AB	Sverige		X			Lämnat remissvar skriftligt
Vendico Chemical AB	Sverige		X			Lämnar remissvar skriftligt
MacSerien Serviscenter AB	Sverige				X	Lämnar remissvar skriftligt
Branschföreningen för Industriell och Institutionell Hygien, IIH	Sverige			X		Lämnat remissvar skriftligt
Ecolab AB	Sverige			X		Har lämnat sina synpunkter tillsammans med IIH
Rekal Svenska AB	Sverige			X		Har lämnat sina synpunkter tillsammans med IIH

4 Generella kommentarer

Finlands svenska Marthaförbund
Finlands svenska Marthaförbund välkomnar de föreslagna skärpningarna i kriterierna och godkänner dessa med följande förslag till ytterligare skärpning. Vår förhoppning generellt är att strängaste möjliga normer för miljö- och hälsa tillämpas.
Svar från Nordisk Miljömärkning:
Vi tackar för stödet. Miljömärkningen reviderar kraven ca vart tredje år och ni är välkomna att lämna förslag till kommande revideringar.

The Finnish Environment Institute (SYKE)
The Finnish Environment Institute considers the proposal to be a good one which takes into account environmental considerations. Below are a few issues which should be taken into account in drawing up the criteria.
The criteria for dishwasher detergents for professional use have been extended to also cover hand-dosed products, which in the view of the Finnish Environment Institute increases the effectiveness of the criteria for this product group.
Answer from the Nordic Ecolabelling:
Thank you for the support. The Nordic Ecolabelling reviews the criteria approximately every third year, and you are most welcome to send us proposals for upcoming reviews.

Farmos Oy
Commonly “drying agent” is not used in English, “rinse aid” is widely used and understood by all the professionals.
Answer from the Nordic Ecolabelling:
Thank you for the information. We will correct the text to “rinse aid”.

Farmos Oy
Nordic Swan ecolabelling should not go to bureaucracy with criteria, keeping the criteria simple and steering the properties that really have an inpact on environment should be included. All the different criteria should have room for different kind of formulations and not pushing them all to same mold. It should be ensured that there are enough alternative raw materials generally available, for example anaerobically degradable surfactants, which are not many. It is not wise to concentrate all to one raw material which every manufacturer uses in similar formulations (sodium cumene sulphonate is an example, even it is the best and only good alternative as an hydrotrope). Also smaller companies should be encouraged to eco-label their products, that can be very difficult if ten test locations would be needed.
Answer from the Nordic Ecolabelling:
Thank you for your comment. Our aim is to have simple and relevant steerable criteria documents. We believe that there are enough surfactants available to develop products, that are not all the same. As explained in the background document, our reasoning for not including cumene sulfonate in the calculation for anNBO is that we believe that the data on the EU DID-list is not correct for this substance group. Other hydrotropes with the same environmental properties is evaluated with equal weight in products with the Nordic Ecolabel.

On the one hand, we want the Ecolabelled products to be of documented good quality, but on the other hand we understand your concern of having to find 10 test locations. Therefore, we have changed the requirement from 10 to 8 test locations.

Arbetshälsoinstitutet
Kriterieförslaget för Svanemärkning av Maskindiskmedel för professionellt bruk, version 2.0 tillförsäkrar produktens kvalitet och effektivitet. Produktens påverkan på den yttre miljön tas i beaktande i högre grad än tidigare. Klassificeringen av kemikalierna i produkten garanterar samtidigt att även arbetsmiljörelaterade risker beaktas. Kemikaliernas möjliga hälsoskadliga effekter har tagits i beaktande på ett tillfredställande sätt.
Svar från miljömärkning:
Vi tackar för er kommentar och för ert stöd.

Statens forurensningstilsyn (SFT)
Det bør vurderes om det skal være en opplysning om at kravene i vaskemiddelforordningen 648/2004 også gjelder. Den er bare nevnt i pkt K17 hvor det står at innholdsfortegnelsen skal være etter denne.
Svar från Nordisk Miljømerking:
Vi tar kommentaren til følge, og opplyser spesifikt. Producenterna skriver under att de följer lagen i sin ansökan.

IIH

Remiss av förslag till reviderade kriterier för Svanenmärkning av Maskindiskmedel för professionellt bruk

IIHs medlemmar tillverkar och marknadsför produkter och system för professionell hygien, rengöring och underhåll. Medlemsföretagens produkter används inom en rad viktiga samhällsfunktioner såsom lokalvård, restauranger och storkök, butiker, livsmedelsindustri, industritvättar och andra tvätterier, verkstadsindustri och fordonsrengöring.

Allmänna synpunkter
Vi anser att vissa skrivningar i dokumentet ”andas” konsumentprodukt. Det gäller inte minst obligatoriska kravet K19 Användarinstruktion och miljöråd. Vi vill därför poängtera vikten av att det inom Svanens organisation finns en förståelse för och kunskap om de tydliga skillnaderna mellan konsumentprodukter och produkter för professionella verksamheter så att instruktioner utformas för professionella mottagare.

IIH har givit ut en bok – Professionell rengöring och hygien; Egenkontrollens grundförutsättningar – där kapitlet om Diskhygien ger de instruktioner som är väsentliga för att uppnå ett rengöringsresultat som svara upp emot livsmedelslagstiftningens hygienkrav. Se bilagda beställningsblankett för boken.

IIH vill också att det klart framgår att produkter som används i professionella verksamheter men under konsumentlika förhållanden, d v s där diskmaskinen är av konsumenttyp, t ex i mindre daghemskök och äldreboenden, inte omfattas av detta

kriteriedokument. Sådana produkter bör även i fortsättningen omfattas av Svanens kriterier för Maskindiskmedel.

Beträffande bakgrundsdokumentets avsnitt om motiv för Svanenmärkning, är vår kommentar att resonemanget är väldigt tunt. Vi menar att argumenten för relevans, potential och styrbarhet är svaga som bevis för att miljömärkning av maskindiskmedel för professionellt bruk leder till faktisk miljönytta.
Då en del av kraven i kriteriedokumentet är att leva upp till lagstadgade krav, måste miljömärkningens syfte ifrågasättas. Det gäller t ex kravet att tensider ska vara lätt aerobt nedbrytbara (krav enligt Förordningen om tvätt- och rengöringsmedel EG 648/2004

Svar från Nordisk Miljömärkning:
Tack för era kommentarer. Vi ser inte en intressekonflikt mellan er skrift ”Professionell rengöring och hygien” och våra kriterier. För oss på Miljömärkninge är det viktigt att alla licenstagare i Norden ska ha samma information gällande användarfasen då den är den fasen har mest miljöpåverkan.
Angående er kommentar om skillnad mellan proffs- och konsumentprodukter så har vi nu ändrat i denna version av kriterierna till att inkludera diskprocesser under 20 minuter, för att då även fånga upp ”semi-proffs-maskiner”.
Kravet till nedbrytbara tensider finns med i kriterierna eftersom det är en mycket viktig miljöparameter, där det inte gör något, att vi försäkrar oss om att Svanenmärkta produkter lever upp till lagstiftningen. Att produkterna sätts på marknaden innebär inte alltid att de lever upp till lagstiftningen, även om det självklart borde vara så. För professionella produkter kan tillverkare dessutom ansöka om undantag från tvätt- och rengöringsförordningen. Rapporter har visat att allt inte bryts ner innan det lämnar reningsverket, vilket gör det viktigt att ställa krav på tensider.

”Hva kan svanemerkes”, side 2 i kriteriedokument
Lilleborg
I forslaget er produkter som vasker med en vasketid under ti minutter, regnet som profesjonelle produkter. Det finnes en del ombygde husholdningsmaskiner som har en vasketid på mellom 14-17 minutter og som bruker profesjonelle produkter. For å inkludere denne typen maskiner anbefaler vi at grensen flyttes til 20 minutter.
Svar från Nordisk Miljømerking:
Kommentaren tas til følge, vi flytter grensen til 20 minutter.

5 Kommentarer till kriterierna, i detalj

5.1 K1 – K29

1.1 Generella krav

K1 Beskrivning av produkt

JohnsonDiversey, Norden

Intentionen är att ta med också manuellt doserade diskmedel i kriterierna vilket ni beskriver i bakgrundsdokumentet. Samtidigt har det tillkommit en mening i kapitlet ”Vad kan svanmärkas” där det ställs krav på att diskcykeln får vara högst 10 minuter. Detta krav stänger ute manuellt doserade diskmedel. Ett diskmedel som är manuellt doserat är oftast bara irriterande och inte gjort för att vara effektivt i en diskprocess som bara varar 5-10 minuter. De kan inte mäta sig i effektivitet som automatiskt doserade medel. Dessa manuellt doserade diskmedel är gjorda för professionell verksamhet som använder ”vanliga” diskmaskiner för konsumenter vilka har en betydligt längre diskcykel t ex daghem, sjukhus, äldreboende. Dessa kunder ställer också ofta krav på parfym vilket inte tillåts i kriterierna för professionell användning utan endast i kriterierna för konsumentdiskmedel. Om manuellt doserade diskmedel ska läggas till i kriterierna för maskindisk för professionellt bruk kan inte kraven på diskcykel tiden och parfym gälla denna grupp.

Nytt Förslag från Johnson Diversey

Låt istället kriterierna för maskindiskmedel för konsumenter också gälla dessa manuellt doserade maskindiskmedel för professionella användare som använder konsumentmaskiner. Här är likheterna mycket större.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för era kommentarer. Angående er kommentar om skillnad mellan proffs- och konsumentprodukter så har vi nu ändrat i denna version av kriterierna till att inkludera diskprocesser under 20 minuter, för att då även fånga upp ”semi-proffs-maskiner”. Parfymer kan vara svårnedbrytbara och allergiframkallande. Parfymer anses inte nödvändiga i maskindiskmedel för professionellt bruk och utesluts därför i dessa kriterier.

K3 Klassificering av produkten

Lilleborg

Høringsforslaget tillater ikke svanemerking av tørremidler som er merket ”Etsende” med R34 eller R35.
Stadig flere vannverk i Norge tilsetter kalk i vannet (”marmorisering”) for å beskytte sitt ledningsnett. Vi opplever derfor et økt behov for sure tørremidler på grunn av økt kalsiuminnhold i vaskevannet. Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier krever at produkter som har en pH-verdi lavere enn 2,0 skal merkes ”Etsende”. Vi mener at tørremidler som er merket ”Etsende” på bakgrunn av pH bør kunne svanemerkes.

Svar från Nordisk Miljømerking:

Dette kjente vi ikke til skjedde i så stort omfang. Kommentaren tas til følge, tørremidler merket ”Etsende” tillates i automatiskt doserade produkter.

Farmos Oy

There are both corrosive and irritant presoaks. Since presoaking is done manually it should be considered whether Ecolabelling of both corrosive and irritant or only irritant presoaks are allowed.

Answer from the Nordic Ecolabelling:

Thank you for your comments. We only allow corrosive presoaks if they are automatically dosed. If they are manually dosed we only allow the ones with an in-use-solution that is not classified as coroosive, since that causes less risks of contacts with the products.,

K4 Klassificering av ingående ämnen

ITW Novadan

K4 er ikke særlig velfomuleret. Det kan læses som at råvarer ikke må indeholde klassificerede stoffer - der står noget andet i baggrundsmaterialet!

Svar från Nordisk Miljømerking:

Tack för er kommentar, vi ser över formuleringen och tydliggör detta.

Statens forurensningstilsyn (SFT)

Det står:

De ämnen som ingår i produkten eller i råvarorna får inte vara klassificerade enligt gällande föreskrifter i de nordiska länderna.

Dette kan forstås som om de inngående stoffene i produktene ikke skal være klassifisert med noen farlige egenskaper. Men på neste side er tabell 2 med klassifisering av inngående stoffer hvor det er satt opp bare fire egenskaper. Teksten over burde endes til:

De ämnen som ingår i produkten eller i råvarorna får inte vara klassificerade **enligt tabell 2 nedan**, enligt gällande föreskrifter i de nordiska länderna.

For å gjøre saken helt juridisk klar, burde kravet formuleres slik som kravet i pkt. K3, selv om det blir en svært lang setning. Da blir det:

De ämnen som ingår i produkten eller i råvarorna får inte vara klassificerade **enligt tabell 2 nedan**, enligt gällande föreskrifter i de nordiska länderna eller EUs ämnesdirektiv 67/548/EEC med senare ändringar och anpassningar och/eller CLP-förordning 1272/2008 med senare ändringar.

Svar från Nordisk Miljømerking:

Kommentaren tas til følge, og den klargjørende endringsvarianten ”som gjør saken helt juridisk klar” innføres i K4.

IIH

I första meningen saknas ”….enligt tabell 2 nedan…”.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för er kommentar och ändrar i kriterietexten.

K5 Miljöfarliga ämnen

The Finnish Environment Institute (SYKE)

The criteria proposal amends the method of calculating substances hazardous to the environment and has tightened up the limit values. However, in previous criteria there was also a limit value for substances classified as R50, which has been entirely removed in this proposal. The proposal does not make clear why this has been done and whether it was considered that the limit value in question is unnecessary. The background report should include an explanation and justification for the change. The method of calculating the amount of substances hazardous to the environment has changed and it is not directly clear from the new calculation method how much the limit values have been tightened. In the view of the Finnish Environment Institute, it would be important to examine the tightening of the limit values by means of examples in the background report. In addition it would be useful if the background report always briefly included the limit values in the existing criteria so that there is no need to have to look up the existing criteria.

Answer from the Nordic Ecolabellig:

Thank you for your comments. R50 is not included in the criteria for environmentally harmful substances since that is regulated by the CDV. In the CDV calculation the substances with high toxicity (low L/EC50) result in higher CDV values and their use is thus limited. We have therefore decided to focus on the most problematic classifications; R50/53, R51/53 and R52/53. We also calculate all substances lacking information on environmentally hazardous effects as worst case, ie R50/53. We will update the background document with information on this.

Farmos Oy

"at the highest recommended dose" should be deleted

Answer from the Nordic Ecolabellig:

Thank you for your comment. We will revise this criteria to be regarded to dosage not "grams per kilogram" product and therefore keep the phrase "at the highest dosage".

Statens forurensningstilsyn (SFT)

Det er begrensninger til innhold av miljøfarlige stoffer, men de tillates.

Det står i bakgrunnsdokumentet at en gjennomgang av de nåværende lisensene viser at bruk av miljøfarlige stoffer ikke skjer i stor utstrekning. Men fordi de kan brukes, er det stilt begrensninger til hvor mye som kan brukes.

Dette er alt for svakt. Det kan brukes miljøfarlige stoffer i svanemerkede produkter, og det selv om de fleste produsentene av svanemerkede produkter ikke bruker slike stoffer. Vi mener miljøfarlige stoffer ikke må tillates i svanemerkede oppvaskmidlene selv om det er satt sterke begrensninger til tillatt mengde.

Det står også i bakgrunns¬dokumentet at produsentene oppfordres (uppmanas) til å benytte alternative stoffer som ikke er miljøfarlige, uten at vi har funnet noen oppfordring i kriteriene.

Nordisk Miljømerking:

Vi vil klargjøre dette i bakgrunnsdokumentet, slik at det fremgår at øvre grensen til stoff med den mest miljøfarlige klassifiseringen er kraftig skjerpet. I versjon 1 av kriteriene kan 0,04 % av stoff med R50/53 inngå (= 0,4 gram /kg produkt, vilket motsvarar ca 0,40mg/liter vatten). I høringsforslaget vektes mengden av de verste miljøfare-klassifiseringene (mengde med stoff klassifisert som R50/53 multipliseres med 100 og R51/53 med 10)slik at det kun tillates 0,4 gram/100 = 0,002 gram R50/53 / kg produkt.

I mängden R50/53 medräknas även råvaror där dokumentation för de aktuella ekotoxikologiska parametrarna (giftighet/nedbrytbarhet) saknas (dvs worst case bedömning).

K6 Tensider

IIH

Att tensider ska vara lätt aerobt nedbrytbara är numera ett lagkrav enligt förordning om tvätt- och rengöringsmedel 648/2004/EG och därför ett onödigt kriterium för miljömärkning. Det är KemIs ansvar att följa upp att reglerna efterlevs.

Vi anser dessutom att Svanen ska ta bort kravet att tensider ska vara anaerobt nedbrytbara. I ”Report from the Commission to the European Parliament and the Council; Persuant to Article 16 of Regulation (EC) No 648/2004 of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 on detergents, concerning anaerobic biodegradation” (COM(2009)230 final) dras följande slutsats av ett antal studier som utgör Europeiska kommissionens kunskapsbas på området:

“….concluded that, in contrast to the adverse effects observed in the absence of aerobic degradation, the lack of anaerobic degradation does not seem to be correlated with any apparent risk for these environmental compartments. It can therefore be concluded that anaerobic biodegradability should not be used as an additional pass/fail criterion for the environmental acceptability of surfactants such as LAS which are readily biodegradable under aerobic conditions…….

…..The REACH registration information should therefore be sufficient to decide whether restrictions on certain surfactants in detergents formulations are needed on environmental grounds in addition to those already imposed by the Detergent Regulation”.

Det finns alltså anledning att starkt ifrågasätta miljörelevansen av Svanens krav att tensider ska vara anaerobt nedbrytbara, särskilt sett i risk/nytta-perspektiv.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Tack för era kommentarer. Myndigheterna ska se till att lagkraven uppfyllls, men Miljömärkningen ser det inte som ett problem att kontrollera detta ändå. Anledningen till detta är att det finns möjlighet för undantag från tvätt- och rengöringsförordningen för proffs produkter.

Anaerob nedbrytbarhet är ett krav som ofta är en av skillnaderna mellan Miljömärkta och ej-miljömärkta produkter. Det har på sistone varit diskussioner om relevansen av anaerob nedbrytbarhet men Miljömärkning anser att det även fortsatt är relevant att ställa krav på anaerob nedbrytbarhet. Icke anaerobt nedbrytbara tensider finns listade på Miljøstyrelsens senaste officiella ”Liste over uønskede stoffer” från 2004.

Att produkterna sätts på marknaden innebär inte alltid att de lever upp till lagstiftningen, även om det självklart borde vara så. Rapporter har visat att inte alla tensider bryts ner innan de lämnar reningsverket och det är därför viktigt att ställa krav på tensider.

Angående vårt förhållande till REACH hänvisar vi till bilaga 2.

Vendico Chemical AB

De tensider som används i maskindiskmedel är av alkohol-EO/PO. Det är denna typ av tensider som fungerar. De är i allmänhet aerobt nedbrytbara dock inte vid >=2PO anaerobt nedbrytbara. Detta är ett välkänt faktum.

Möjligen tillkommande data kan inte ändra på detta faktum. Tillgängliga data på OECD 106 adsorbtion/desorbtion leder ej heller till någon annan bedömning av anaerob nedbrytbarhet.

EU-rapport från 2009-05-29 menar att anaerob nedbrytbarhet inte är en parameter som ska användas för att bedöma aerobt nedbrytbara tensiders farlighet i miljön. Rapporten bilägges.

Nordic Swan bör generellt antingen tillåta anaerobt nedbrytbara alkohol-EO/PO eller förbjuda samtliga tensider av denna typ.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Tack för era kommentarer. Se svar til IIH om anaerob nedbrydning af tensider ovenfor. Vi önskar ställa krav på egenskaper och bara då det inte är möjligt begränsa specifika ämnen/ämnesgrupper. Därför förbjuder vi inte samtliga tensider av typ alkohol-EO/PO.

K8 Ämnen som inte får ingå i produkterna

Finlands svenska Marthaförbund

Ingår triclosan i de ämnen som förbjuds? Vår förhoppning är att triclosan skall vara förbjudet.

Svar från miljömärkning:

Triklosan är inte med på listan då det inte är ett ämne med specifik betydelse för denna produktgrupp. Krav K9 konstaterar att ”Konserveringsmedel kan tillsättas i flytande produkter om konserveringsmedlet inte är bioackumulerbart. Konserveringsmedlet anses inte vara bioackumulerbart om BCF < 500 eller $\log K_{ow} < 4{,}0$.” Detta krav ska utesluta användning av triklosan. Triklosan är även klassat som miljöfarligt med långvariga effekter på vattenmiljö och begränsas även starkt enligt krav 10.

Miljøstyrelsen (DK)

Miljøstyrelsen lægger særlig vægt på at kriterierne ikke tillader parfume i kriterierne, og ønsker den linie fortsat.

Ligeså støttes op om K8 med den fokus der er potentielt hormonforstyrrende stoffer, og nanopartikler.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för ert stöd i denna frågan.

The Finnish Environment Institute (SYKE)

Some substances hazardous to the environment have been added to the list of banned substances in the criteria proposal. The grounds for banning the substances are mainly

described well in the background report. These banned substances include NTA and EDTA. The background report refers to NTA and EDTA being replaced by substances abbreviated to GLDA (the name of the substance is not stated) and MGDA (=methylglycine diacetic acid). The background report states that the substances in question contain impure NTA which can, however, be approved. The Finnish Environment Institute proposes that more detailed information should also be available on the environmental impact of the substances and whether these can be possibly be used as a replacement for phosphate.

Answer from the Nordic Ecolabelling:
Thank you for your comments. GLDA stands for Glutamic acid diacetic acid. MGDA and GLDA have been tested for their environmental impact and have not been classified as hazardous. The reason for allowing NTA as an impurity in the complexing agent is that the complexing agent itself contains NTA and it is hard to guarantee that the level of NTA is under our limit for impurities (0,01%). NTA is classified as carcenogenic in high concentration when the NTA forms crystals in the kidneys (BASF). GLDA and MGDA can be used as alternatives to phosphate.

NTA

Lilleborg
Vi anbefaler en fotnote som angir tillat forurensning av NTA, <0,1 %, i produkter (fra MGDA og GLDA) og ikke 0,01 % som for øvrige forurensninger. **Kommentaren gjelder også Bilag 2 og 3.**

Lilleborg
I forslaget gis det aksept for innhold av NTA < 1 % i kompleksbinderne MGDA og GLDA. MGDA kan produseres med NTA < 0,3 % og GLDA kan produseres med NTA < 0,1 %. Vi mener derfor at kravet til innhold av NTA i MGDA og GLDA bør være lavere enn foreslått grense.

IIH
Så som kravet formulerats beträffande NTA-föroreningar i råvaran med en max tillåten koncentration i produkten riskerar man att stimulera utspädda produkter. Till vilken miljönytta?

Vi anser att Svanen ska avvakta med att förbjuda nanomaterial/partiklar i produkterna. F n utreds frågan om nanomaterialens hälso- och miljöeffekter och behovet av reglering av dessa inom EU. Svenska Kemikalieinspektionen är involverad i arbetet. Vi menar att det är oklokt att föregå resultaten av dessa utredningar.

När det gäller kravet att LAS inte får ingå hänvisar vi till kommentarerna ovan under rubriken Tensider beträffande Europakommissionens slutsatser och menar att kravet ska bort.

Svar från Nordisk Miljömärkning, till kommentarer angående NTA:
Undantaget angående NTA i komplexbildare behålls då det visat sig att de alternativa komplexbildarna på marknaden innehåller rester av NTA. Men eftersom NTA är klassifiecerad som cancerogen vill inte Miljömärkningen att NTA ska finnas i

produkterna, se även krav 4 (Klassificering av ingående ämnen i produkt) i kriterierna, vilket är bakgrunden till att kravet finns med.

Svanen är inte enbart en miljömärkning utan tar också hänsyn till hälsoaspekter. I vår miljögiftspolicy vill vi begränsa och fasa ut CMR-ämnen samt ämnen som inte bryts ner lätt. Gällande nanopartiklar så begränsas dessa enligt försiktighetsprincipen.

Om tillräckligt vetande om användningen av nanonpartiklar i kemisk-tekniska produkter framkommer som visar att det är ofarligt för människor och miljö så kan Svanen ändra kravet.

Vendico Chemical AB

De generella reglerna i kriteriedokumentet säger att R40 klassade komponenter inte får ingå. MGDA och GLDA innehåller som bekant NTA.
Undantag för dessa komplexbildare bör inte göras. Fullgoda alternativ finns och substitutionsprincipen ska tillämpas.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Tack för er kommentar. Vi behåller undantaget om NTA i komplexbildare då det visat sig att många av de alternativa komplexbildarna innehåller NTA som förorening och kombinerat med en hög koncentration av komplexbildare i denna typ av produkter så kan det inte garanteras, att NTA-koncentrationen i produkten själv vid användningen av ”NTA-fria” produkter är under 100ppm. Det beror bland annat på att detektionsgränsen for NTA-föroreningar (enligt BASF) är 500 ppm. Så länge koncentrationen av NTA är låg bildas inte cancerframkallande kristaller i njurarna. MGDA med en förorening av NTA >1% är testad och den fann man inte vara cancerframkallande (jf. BASF).

K9 Konserveringsmedel

The Finnish Environment Institute (SYKE)

The EU’s new Regulation on classification, labelling and packaging of substances and mixtures (the CLP Regulation) and its requirements have been taken into account in every section of the criteria proposal. The environmental impact criteria in the CLP Regulation are almost identical to those in the Dangerous Substances Directive but, for example, the limit values for accumulation have been changed compared with the previous limit values. The criteria proposal refers (sections R9 and R10) to log Kow and BCF limit values in accordance with the Dangerous Substances Directive but the background report contains limit values in accordance with the CLP Regulation. For reasons of clarity it is important that both limit values are referred to in both the criteria and the background report.

Answer from the Nordic Ecolabelling:

We have chosen to only use the new log Kow and BCF limit values since it makes the document and fulfilling the criteria during the whole validity of the license simpler. There was a mistake in the English translation of the criteria document and the old log Kow and BCF values were written there. We will correct this.

K10 Färgämnen

The Finnish Environment Institute (SYKE)

Se K9

Svar från miljömärkning:
Se K9

Finlands svenska Marthaförbund
Vi föreslår att endast naturliga färgämnen godkänns, och att t.ex. inga azofärger (tillåtna i livsmedel i EU idag) skall tillåtas.

Svar från Nordisk Miljömärkning:
Vi tackar för era kommentarer. I Nordisk Miljömärkning räknar vi in kända avspaltare avspaltare, såsom cancerogena ämnen (til exempel arylaminer), i våra ingående ämnen. Detta begränsar alltså de azo-färger som avspaltar cancerogena ämnen.

1.2 Sammanlagt innehåll av kemikalier

K11 CDV

Farmos Oy
CDV(acute) and (chronic) should be changed: for machine dishwashing agent (acute) 1000-2000, (chronic) 800-1800 would be even enough, for rinse aid the figures should be at least 15 000, both acute and chronic (in the background document the figures are said not to be too stringent?). Anaerobic degradability demand for surfactants is already a very heavily limiting demand. There are only very few surfactants which have such data. It is not appropriate to demand this because there are exemptions like IDS anaerobic degradability issue.

Svar från miljömärkning:
Thank you for your comments. The reason for having an exemption for IDS is because there still is a need for alternatives to replace NTA and phosphates. IDS is readily biodegradeable and not toxic for waterliving organisms. IDS is not bioaccumualting.

Surfactants can cause high CDV values but there are a lot of alternatives on the market that do not contribute to CDV as much as some others

K12 aNBO och anNBO

IIH
Vi anser att Svanen även ska ta bort kravet angående tillåten mängd inte aerobt och inte anaerobt nedbrytbara organiska ämnen som inte är tensider. I ”Report from the Commission to the European Parliament and the Council; Persuant to Article 16 of Regulation (EC) No 648/2004 of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 on detergents, concerning the biodegradation of main non-surfactant organic ingredients” (COM(2009)208 final) dras följande slutsats av ett antal studier som utgör Europeiska kommissionens kunskapsbas på området:

“No risk to the environment has been identified for any of the non-surfactant organic detergent ingredients. Although, risk cannot be definitely excluded for a few of those substances, as information on them is incomplete, the amount of additional data needed for a complete risk assessment is now relatively small. It is, therefore, not considered appropriate to propose legislation to impose a requirement of ultimate

biodegradability on the non-surfactant organic ingredients. In fact, many of the non-surfactant organic ingredients for which data is complete are not ultimately biodegradable, but are neither toxic to human health nor to the environment. Applying a surrogate risk indicator such as ultimate biodegradability to the non-surfactant organic ingredients would therefore ban a number of them where it is known that they do to pose risks. It would therefore be more proportionate, as well as more scientifically robust, to complete instead the risk assessments on the few outstanding substances……..

….the REACH registration information should be sufficient to decide whether restrictions on the above-mentioned detergent organic ingredients are needed on grounds of environmental risk, and if so, the restriction procedure of REACH would be the most appropriate instrument to impose such restrictions….”

Det finns alltså anledning, menar vi, att starkt ifrågasätta miljörelevansen av Svanens krav beträffande den sammanlagda mängden av organiska ämnen som inte är aerobt lätt nedbrytbara eller anaerobt lätt nedbrytbara. Vi tycker inte att kravet är försvarbart i risk/nytta-perspektivet.

Svar från Nordisk Miljömärkning:
Tack för era kommentrer. Angående vårt förhållande till REACH hänvisar vi till bilaga 2. Angående nedbrytbarhet av organiska ämnen som inte är tensider skrivs det i rapportavdrag att: ” *Although, risk cannot be definitely excluded for a few of those substances, as information on them is incomplete*” Miljömärkning arbetar med försiktighetsprincip och eftersom risk inte kan uteslutas, kan vi inte tillåta icke nedbrytbara ämnen utan någon begränsning.

K13 Fosfor
JohnsonDiversey, Norden

Diskussion

Den nya gränsen på totalmängd fosfor är i remissförslaget orealistiskt lågt 0,08 g/l. Nuvarande gräns ligger på 0,4 g/l. Den nya gränsen tar nästan helt bort möjligheten att använda fosfater som komplexbildare.

Industriella diskprocesser har alltid tillgång till reningsverk vilket gör att fosfaten tas omhand och inte bidrar till övergödning.

Diskprocessen i industriella diskmaskiner är extremt kort jämfört med hushållsmaskiner och därför är det extra viktigt att tillgodose både gott resultat och hygienkrav med minsta möjliga kemikalieanvändning och att kunna välja de komplexbildare med bästa möjliga funktion.

För att nå samma resultat med andra komplexbildare än fosfater kommer kostnaden för produkterna att bli högre och kan bli ett hinder för kunden att välja miljömärkta produkter.

Nytt förslag från JD

Vi föreslår istället en ny totalfosforgräns på 0,15 g/l som är skarp men ändå realistisk. Denna gräns skulle innebära en 60% reduktion av fosforhalten vilket är en mycket kraftig sänkning. Men observera att förslaget på 0,15 g/l är rimligt **endast om möjligheten att dosera extra för varje hårdhetsgrad > 6dH finns kvar** (se nuvarande kriterier kap 4.2.4). I dag ligger denna extra dosering på 0,067g/l.

Är detta undantag borttaget ur de nya kriterierna? Vi har inte kunnat hitta något krav. Hur ska vatten hårdare än 6dH kunna doseras?

En skärpning skulle kunna göras för denna extratillsats för hårdare vatten men det är orimligt att ta bort detta helt och hållet.

Nytt förslag från JD

Nytt förslag på extratillsats totalfosfor för hårt vatten: Vi föreslår en gräns på högst 0,02 g/l per hårdhetsgrad överstigande 6 dH.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Tack för era kommentarer. Våra gränser är satta utifrån våra licenser samt att det finns fullvärdiga alternativ till fosfater idag. Gränsen är beräknad utifrån norsk lagstiftning om totalt 3,8% fosfor i produkterna. Vi ser det som relevant att fortsätta ha krav till fosfor då det finns anläggningar som inte är knutna till kommunala avlopp. Vi har efter remissen även lagt till ett krav om maximailt 3,8 vikts%, för att de Svanenmärkta produkterna ska uppfylla lagkraven i alla de nordiska länderna.

De flesta som har hårt vatten avhärdar sitt vatten och därav tas möjligheten bort att dosera extra för varje hårdhetsgrad.

The Finnish Environment Institute (SYKE)

The criteria proposal has made the limit value for total phosphorus more stringent, which in the view of the Finnish Environment Institute is a good thing because the EU Working Group on Laundry Detergents has long discussed banning phosphates especially in laundry detergent for textiles.

Answer from the Nordic Ecolabelling:

We thank you for the support in this issue.

<u>K14 fosfonater/fosfonsyror</u>

The Finnish Environment Institute (SYKE)

The limit for phosphonate has not been made more stringent in the criteria proposal although it has been found to have harmful environmental properties. In the background report the necessity of phosphonate is justified in stabilising the bleaches percarbonate and hydrogen peroxide. In the view of the Finnish Environment Institute it is understandable that it was not possible to impose a ban on phosphonate in the criteria proposal because there was a desire to ban NTA and EDTA. However, the Finnish Environment Institute considers that it would be important to examine a ban on phosphate/phosphonate when the criteria are next updated.

Answer from the Nordic Ecolabelling:

We thank you for the comment and we will evaluate the possibility to include this in the next revision.

1.4 Obligatoriska upplysningar och innehållsförteckning

K17 Innehållsförteckning

IIH

Innehållsdeklaration ska följa lagkraven i förordningen om tvätt- och rengöringsmedel 648/2004/EG och är därför ett onödigt kriterium för miljömärkning. Det är KemIs ansvar att följa upp att reglerna efterlevs.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för er kommentar. Myndigheterna ska granska att lagkrav uppfylls, men vi på Miljömrkningen ser inget problem i att kontrollera detta för att öka trovärdigheten för Svanenmärkta produkter. Vi har erfarenheter av att inte alla (icke-miljömärkta) produkter på marknaden följer lagstiftningen. Myndigheterna har enligt vår uppfattning inte resurser till att kontrollera samtliga produkter.

K19 Användarinstruktion och miljöråd

Finlands svenska Marthaförbund

Vi föreslår att rekommendationen om att undvika överdosering prioriteras framom rekommendationen undvik underdosering, eftersom överdosering är ett större problem ekologiskt sett och realistiskt, än underdosering. Vi föreslår följande tillägg till miljöråd under K21 punkt 1.6: Överdosera inte!

Svar från Nordsk Miljömärkning:

Vi tackar för era kommentarer. Vi behåller texten om underdosering, då underdosering av kemikalier kan leda till onödig omdiskning med extra förbrukning av vatten och energi, se även gemensamt svar nedan.

Oy CC-Company Teknokemia Ltd.

The text “Only wash full machines” is too a strict order. The users will have situations where they incidentally run out of clean tableware and they have a need to make a quick and partially loaded wash. It should be changed to “Attempt to wash full machines”.

The text “Wash at the lowest temperature possible” should be omitted completely. In a modern professional dish machine there is rarely a user option to alter the temperature settings. In most cases wash temperature is a fixed value (65 oC).

Answer from the Nordic Ecolabelling:

Thank you for your comments. We will rephrase the text on dishwashing temperatures, see the common answer below.

Farmos Oy

It is in right direction to include controlling energy saving. But the means are not in line with optimizing the dish washing and avoiding extra work by soaking and dipping the dishes: The dishes should never be let to dry more than 15-30 minutes, otherwise there will be serious problems in professional machine dish washing of for

example of porridge. Encouraging the customers to wait since they get full dishwashing machines should be deleted from the proposal.
To ensure hygienity, it should not be encouraged to wash dishes “at the lowest temperature possible”. The temperature intervals are universally adopted: prewash max 35 °C, wash 60-65 °C, rinsing 80-85 °C. There is no room for adjusting washing temps that could really save energy. Because chlorine compounds are not commonly used in MWW, temperatures high enough are the only way to sanitize the dishes!
Answer from the Nordic Ecolabelling:
Thank you for your comments. We will rephrase the text on dishwashing temperatures, see the common answer below.

Lilleborg

Temperaturen under vaskeprosessen er en viktig innsatsfaktor for å sikre rent oppvaskgods. Temperatur, kjemi, vasketid og mekanisk arbeid inngår i en helhet for å oppnå et tilfredsstillende vaskeresultat. Reduseres en av innsatsfaktorene, må en av de andre faktorene økes for å gi samme resultat. Dersom kriteriene gir et krav om lavere temperatur må doseringen økes siden vasketid og mekanisk arbeid er bestemt av oppvaskmaskinen og ikke kan påvirkes av oppvaskpersonell eller vaskemiddelleverandør.

Desinfeksjon er et krav i matproduksjon. I veiledningen til hygieneforskriften sier følgende:
”Dersom vanntemperaturen under sluttskyllingen målt i rommet mellom servisedelene, er minst 75$_{o}$C i minst 15 sekunder antas kravet om sikker desinfeksjon oppfylt”. Ved redusert temperatur i skyllingen er alternativet å legge inn et trinn med kjemisk desinfeksjon før skylling. Dette er ikke et godt alternativ verken miljømessig eller tidsmessig.

Vi vil med dette si at en generell anbefaling om å vaske på så lav temperatur som mulig vil føre til høyere dosering, dårligere resultat, mer omvask og usikker desinfeksjonseffekt.
Svar från Nordisk Miljömärkning:
Vi tackar för era kommentarer. Vi formulerar om texten gällande temperaturer, se gemensamt svar nedan.

Jasico AB

Varför måste användningsinstruktionen finnas på produktblad eller etikett? Kan inte informationen istället finnas på exempelviss produktplanscher som anslås vid diskmaskinen?

Det är inte rimligt att ange så kategoriska instruktioner tex diska alltid fulla maskiner Är det alltid miljömässigt det bästa? Att diska en halvfull maskin kan i många fall vara bättre för att sloppa intorkade matrester och därmed blöttläggning och/eller omdiskning. Vi föreslår att man lägger till #där det är lämpligt” eller motsvarande text.

Undvik över/underdosering känns som ett onödigt tillägg, då automatisk dosering innebär att kunden inte själv avgör vilken dosering som används.SS denna formulering är med hänsyn till manuell dosering. Diska vid lägsta möjliga

temperatur- Maskintillverkaren samt regler för hygien är det som främst avgör vid vilken temperatur diskning ska ske. Det hela handlar om en avvägning mellan miljö, ekonomi och hälsa. Något som är värt att istället trycka på är att diska rätt, tex fylla maskiner på rätt sätt samt att maskinen fungerar på rätt sätt. Ren disk beror ju på så många fler faktorer än bara rätt av diskmedlet.

Svar från Nordisk Miljömärkning:
Vi tackar för era kommentarer. I krav K21 har vi med en punkt om att skötsel och miljöråd ska finnas hos kunden.Men för att göra en miljövinst behöver vi även ha användarinstruktioner och miljöråd tillsammans med produkten (dvs på etikett eller produktdatablad), då användarfasen är den stora miljöpåverkande fasen.

Answer to comments regarding user instructions and environmental advice, from the Nordic Ecolabelling:
Thank you for your comments. We will reformulate the phrases to:

- Wash full machines as far as possible
- Wash at the lowest temperature possible resulting in hygienic dishes

The changes have been made since we realize that it isn't always possible to wash full machines and that the temperature is important for clean dishes. We still find it important to make the end user aware of the fact that energy is an important factor here. We have also added extra information about this in the background document.

IIH
Se ovan under allmänna synpunkter.

1.5 Effektivitet och användartest

K20 Effektivitet och användartest
Farmos Oy
Absolutely too stringent to have minimum *ten* test locations! In professional dish washing it is very demanding to get even five proper ones. The good efficacy of the product is after all of concern of the manufacturer itself to ensure good business and testing for that purpose by simplier means will be enough.

Svar från Nordisk Miljömärkning:
Thank you for your comments. The product quality is important to the Nordic Ecolabelling. We will adjust the requirement of 10 test locations to 8. Minimum 80% of the answering test locations must say that the product efficiency is satisfactory or excellent. The criteria documents will be updated with this.

JohnsonDiversey, Norden

Diskussion

De nya kriterierna föreslår 10 olika testställen i användartest istället för 5 testställen som kriterierna har som gräns idag. Denna skärpning ger inga förbättringar miljömässigt eller kvalitetsmässigt. Det är alldeles för omfattande

med 10 testställen. Det kommer att vara svårt/omöjligt att hitta 10 lämpliga testställen för vissa produkter och det kommer att bli fördyrande och tidskrävande. Dessutom skiljer sig den engelska versionen i remissen för användartestet. Där står minst fem testställen och inte minst 10 testställen.

Nytt förslag på användartest från JD

Låt nuvarande krav på 5 testställen vara kvar
Svar från Nordisk Miljömärkning:
Tack för era kommentarer. Produkternas dokumenterade kvalitet är viktig för Nordisk Miljömärkning. Vi justerar kravet till att minst 8 svar måste inkomma varav minst 80% ska tycka att produkten är "tillräckligt effektiv" eller "mycket effektiv". Dokumenten uppdateras med detta.

Jassico AB

Gällande blanketten för användartest: frågan som rör avtal om kundbesök anser vi inte är relevant. Det man ska fråga om är själva kundbesöket i så fall, inte avtalet

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för era kommentarer. Vi justerar i testbilagan till att kunden preciserar hur nöjda de är med genomförandet av kundbesöken.

1.6 Kundbesök och besöksrapport

K21 Kundbesök och besöksrapport
Finlands svenska Marthaförbund
Se K19

Svar från miljömärkning:
Vi tackar för er kommentar, men väljer att behålla K21 som det är.

Oy CC-Company Teknokemia Ltd.

The dosing may be in accordance with local water hardness but the wash or rinse may still be insufficient due to a mechanical breakdown in the machine. A visual evaluation of dish cleanliness is much more important than determining the water hardness which is a relatively constant value. Therefore the requirement for the water hardness determination during a standard customer visit should be omitted. We would promote the visual cleanliness inspection of dishware instead.

Answer from the Nordic Ecolabelling:
Thank you for your comments. It is not necessary to measure the water hardness each time, it's sufficient with information from the water supplier.

Farmos Oy
In Finland no municipal water plant offers a certificate of the water hardness. Also see R19 comments.
Answer from the Nordic Ecolabelling:
Thank you for your comments. It is sufficient with information from the water supplier concerning the water hardness.

Lilleborg

Det foreslås at vaskemiddelleverandørens besøksrapport skal inneholde et punkt om kontroll av at bruksanvisning for oppvaskmaskinen finnes hos kunden. Vi mener at det ikke er vaskemiddelleverandørens ansvar å være et kontrollorgan for kundens IK-system. Dette bør være kundens eget ansvar.

Det foreslås at vannhardhetsmålinger eller data på vannhardhet fra vannleverandør skal innhentes ved hvert kundebesøk. Vi synes dette er unødvendig ved hvert kundebesøk. Det er imidlertid en av flere faktorer som bør undersøkes ved utilfredsstillende vaskeresultat. Smussgrad, forekomst av andre metaller enn kalsium og magnesium i vannet, humus osv er like viktige når man vurderer doseringen eller bytte av maskinoppvaskmiddel/tørremiddel.

Lilleborg Profesjonell har en plakat som heter ”Guide til effektiv maskinoppvask”, som tilbys våre kunder. Vi ønsker å gjøre miljørådene til en del av denne og ikke ha miljørådene som en egen plakat. Når det gjelder rådet om vask ved lavest mulig temperatur, har vi de samme kommentarene som under; ”K19 Användarinstruktion och miljöråd”.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för era kommentarer. Vi justerar kravet till att inte kräva att vattenhårdheten ska mätas varje gång, men det är viktigt att vattenhårdheten finns dokumenterad hos kunden då det påverkar doseringen. Angående kommentaren om miljöråden så ser vi ingen konflikt i att dessa finns på ett eget plakat eller tillsammans med andra råd, det viktigaste är att informationen är tydlig.

Diskbolaget AB

Jag kan inte hitta något i kriterierna där det framgår krav på mätning och inställning av vattenförbrukning. Man lägger ner mycket tid och omtanke på kemikalieinnehåll, koncentrationer och kvalité, men borde titta lite på maskinerna i synnerhet vid återbesöken (K21). I stort sätt alla diskmaskiner har idag inställningsmöjligheter för vattenflödet, maskiner av tunnelmodell har även vatten regulatorer och vattenmätare. Det är få maskindiskmedelrepresentanter som idag lägger någon tid att kontrollera vattenkonsumption. Typisk vattenåtgång är 3-5 l/back denna volym står i direkt proportion till diskmedelsåtgången. En dubblering av vatten konsumtionen ger alltså en fördubblad diskmedelsåtgång. Till ovan konsumtion tillkommer även uppfyllnads volymen vid uppstart, 30-200 liter beroende på maskin. Att förlänga sköljningsprocessen med 3 sekunder påverkar diskmedelsåtgång med 15 %.. Nya tunnel maskiner är snåla de konsumerar bara 1,5-2 l/back. Men de har större disktank som behöver fyllas 100-200 l. Denna volym går inte att justera. Diskmaskintillverkarna rekommenderar installatörer att finjustera vattenflödet men det sker sällan, det åligger diskmedelsrepresentaten att någon gång kontrollera detta. Se även maskindisktillverkarnas hemsidor, tex Wexiodisk.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för era kommentarer. Vi tar till oss kommentarerna om mätning av vattenflödet. Det är inte styrbart för Miljömärkningen att ha krav på mätning av vattenflödet. Men vid kommande revision kan vi komma att se över möjligheterna att ha med detta i någon annan form.

Jassico AB

Inga anmärkningar på det som står, men vi skulle vilja göra ett viktigt tillägg: man bör även kontrollera eventuella maskinproblem för en disk och miljöpåverkan beror återigen på så många fler faktorer än bara rätt dosering av diskmedlet.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för era kommentarer och kommer att se över möjligheten för att ta med ytterligare faktorer i nästa kriterieversion.

Appendix

Farmos Oy

Appendix 5: dH, H capital letter

Svar från miljömärkning:

We thank you for your comment and will correct this.

Farmos Oy

Appendix 3, "Declaration from the ingredient manufacturer" is absolutely not reasonable demand when comparing the benefit and extra bureaucracy. Questions like "Does the ingredient nanoparticles" reminds of nonsense. "Fragrances"? The data the manufacturer of the detergent gets from raw material supplier like MSDS, specification should be enough.

Answer from the Nordic Ecolabelling

Thank you for you comment. If you need to contact your raw material supplier to ask for information it should not take much more time to ask for more detailed information. Our experience with raw material declarations have shown that raw materials may contain substances that the producer does not want in his or her products, ie information that does not show on the safety datasheet, due to low concentrations and therefore, we will keep the declarations.

JohnsonDiversey, Norden

Intyg Bilaga 2 och Bilaga 3

Diskussion

Eftersom ett fullständigt recept ska lämnas in är Bilaga 2 (intyg från producenten) inte nödvändig.

Om alla råvaruleverantörer ska skriva på Bilaga 3 kommer det att bli alltför omfattande. Ibland används uttrycket ”produkten” och ibland ”råvaran”. Det är otydligt. Det kan vara relevant att fråga t ex komplexbildarleverantören om NTA innehåll t ex eftersom det är en vanlig förorening i MGDA och GLDA men många och omfattande intyg ger mycket jobb och liten miljövinst. Det är inte ovanligt med leverantörsbyte eller reservleverantörer när råvaror inte räcker till.

Nytt förslag från JD

Avstå från dessa intyg i kriterierna.

Svar från Nordisk Miljömärkning:
Vi tackar för era kommentarer. Hvis man først skal få informasjon fra råvareleverandører, bør det ikke ta så mye mer tid om det spørres noe mer detaljert. Vår erfaring med råvaredeklarasjoner viser at det i flere tilfeller har fremkommet innhold av ingredienser som produsenten selv ikke ønsker i sine produkter – opplysninger som ikke nødvendigvis fremkommer på datablad så lenge konsentrasjonen av dem er lav nok.

IIH
Bilaga 3 – Intyg från råvaruproducent
Bifogade kopia på brev vi tidigare sänt till Miljömärkning Sverige AB, är i princip fortfarande relevant. Vår uppfattning är alltså att arbetet med administrationen av intygen från råvaruproducenterna vida överstiger nyttan av dessa intyg.

Bilaga 6 – Information om klassificeringar
Listan över R-fraser är inte komplett. I kriteriedokumentet finns många fler fraser som inte förklaras i bilaga 6
Svar från Nordisk Miljömärkning:
Vi tackar för era kommentarer. Om man ska be om information från råvaruleverantören så bör det inte så mycket mer tid att fråga om mer detaljerad information. Vår erfarenhet med råvarudeklarationer visar att det vid flera tillfällen framkommit innehåll av ingredienser som producenterna själv inte önskar ha i sin produkter, dvs upplysningar som inte nödvändigtvis framkommer på databladet, om koncentrationerna är tillräckligt låga.
Angående bilaga 6 så är det helt korrekt att en del riskfraser fallit bort, detta kommer att korrigeras.

6 Kommenterar till bakgrunden, i detalj

1.1 Generella krav
K1 Beskrivning av produkt

Miljøstyrelsen (DK)
Det er en interessant diskussion i baggrundsdokumentet om råvarernes bæredygtighed, der senere kunne være afsæt for en bredere diskussion i Svanen.
Svar från Nordisk Miljömärkning:
Vi tackar för era kommentarer.

Appendix 1 – Kemikalieöversikt", side 24 i bakgrunnsdokument
Lilleborg

I denne delen står følgende; "Komplexbildare är mest nödvendiga i områden med hårt vatten"
Vi mener at kompleksbindere også er viktig der vannet ikke er så hardt. Kompleksbindere bidrar til å løse stivelse, fordi stivelse bindes til vaskegodset med kalsiumbroer. Kompleksbindere bidrar også til å fjerne gammel kaffe og te, da dette er metallkomplekser.

Stoffene binder også jern og kobber, slik at man unngår missfarging og belegg på oppvaskgods og i oppvaskmaskinen. I tillegg bindes kalsium og magnesium. Dette er viktig også i Norge.

Når vannet ikke er svært hardt velger man ikke å avherde vannet og bruker råvann direkte i rengjøringsprosessen. Dette fører til at vaskevannet kan være hardere her enn i de områder der vannet avherdes.

I Norge er det blitt vanligere og vanligere at vannverk tilsetter kalk til vannet (”marmorisering”) for å beskytte ledningsnettet. På bakgrunn av dette mener vi at det ikke er riktig å si at kompleksbindere brukes der vannet er hardt.

Svar från Nordisk Miljømerking:
Kommentaren tas til følge.

7 Analys av kommentarerna

Kommentarerna som inkommit har främst rört nedbrytbarhet, tensider, NTA, effektivitetstest samt användarinstruktioner och miljöråd.

Kommentarerna om användarinstruktioner och effektivitetstest har varit ganska lika från samtliga. Likaså har kommentarerna om NTA varit ganska lika.

8 Diskussion och slutsatser

Projektgruppen har varit eniga gällande remisskommentarerna och hur dessa ska besvaras.

Kriterier och bakgrund har ändrats en del, efter remissen. Det har varit ett par förtydligande som gjorts, en del ändringar och tillägg samt en del justering av dokumenten för att den engelska och svenska version ska vara desamma.
De viktigaste ändringarna efter remissen har varit:
-Klassificeringen frätande med C och R34 och R35 har ändrats, för att ge möjlighet till att märka automatiskt doserade produkter som är frätandes samt manuellt doserade blötläggningsmedel där brukslösningen inte är frätande.
-Justering av texterna i användarinstruktioner och miljöråd.

Appendix 1 - Remissbrev

Stockholm 2009-10-09

Påverka Svanens nya kriterier för maskindiskmedel för professionellt bruk

Nu har du möjlighet att påverka vårt förslag till reviderade kriterier för Svanenmärkning av Maskindiskmedel för proffs. Dina synpunkter är viktiga för oss på Nordisk Miljömärkning. Era kommentarer bör vara skriftliga och tas tacksamt emot senast 2009-12-08.

Kriterierna kan hämtas hem från vår hemsida: www.svanen.nu/remiss.

Vem kan lämna remissvar?

Alla personer, företag och institutioner som är intresserade av att vara med och utveckla miljömärkningskriterierna för maskindiskmedel för proffs kan lämna synpunkter på förslaget. Vi ber er sprida information om remissen till de som kan tänkas vara berörda av förslaget.

Vad händer efter remissen?

Efter remissen kommer vi att se över inkomna förslag och göra de förändringar som anses relevanta. Efter att kriterierna har justerats kommer de att beslutas av den Nordiska Miljömärkningsnämnden. Enligt planeringen

blir de nya kriterierna giltiga från och med 2010-06-30.

När måste jag ompröva min licens?

Om din produkt idag är Svanenmärkt kontaktar vi dig när det är dags att ompröva din licens. Generellt sett omprövar vi tidigt de butiker som haft licens länge, men väntar till slutet av omprövningsperioden om du precis

har fått din licens.

Hur kan remissvar lämnas?

Ert remissvar vill vi helst få via e-post men fax eller brev går också bra.

Skicka svaren till någon av följande adresser:

E-post: svetlana.sopa@svanen.nu

Brev: Miljömärkning Sverige, 118 80, Stockholm

Fax: 08 - 55 55 24 01, Tel: 08- 55 55 24 00

Exempel på föreslagna förändringar

• Förbud av EDTA - komplexbildaren

Etylendiamintetraacetat.

• Införande av CDV - kritisk förtunningsvolym.

Ersätter GN.

• Skärpta gränser på nedbrytbarhet

(aNBO och anNBO).

• Ändrad beräkning och ändrade

gränser för miljöfarliga ämnen.

• Skärpt gräns för total mängd fosfor.

• Utökning av produktgruppen till att

omfatta även manuellt doserade proffsprodukter.

• Ändringar av kundbesök / besöksrapport.

• Ändringar i effektivitet och användartest.

• Tillägg av användarinstruktioner /

miljöråd.

Appendix 2 – REACH comments

Til:	OK/LL-ere	Vår ref:	
Kopi:	Ingvild Kvien	Sider:	1
Fra:	Elisabeth Magnus	Dato:	23. oktober 2009

Reply on comments to the review for the criteria for Nordic Ecolabelling of Houses, flats and pre-schools, draft, 4 June 2009

Regarding REACH

The Nordic Ecolabel does not agree that by introducing REACH, ecolabelling requirements regarding chemicals is not necessary. We would like to point out that Swan labelling of a product is voluntarily and the objective of the criteria is to be more stringent than the authorities´ requirements.

REACH is an excellent way to get an overview and thorough information on chemicals in circulation in Europe today, and to regulate the most hazardous chemicals. The implementation of REACH is an ongoing process and the legislation will gradually be implemented until the 31st of May 2018. One objection to REACH is that chemicals produced or imported in quantities less than 1 tonne per year are excluded from REACH. Even though a highly toxic or ecotoxic substance is produced or imported in less than 1 tonne per year, it may cause more problems than a less toxic substance produced or imported in much larger volumes.

The European Chemicals Agency (ECHA) has introduced a Candidate List for substances of very high concern (SVHC). These substances may gradually be included in Annex XIV of the REACH Regulation. The Candidate List does however not include CMR substances in category 3 or substances classified as harmful to the environment unless they fulfill the PBT, vPvB criteria. EU and EEA producers of articles have to notify ECHA if their article contains a substance on the Candidate List. This notification can be submitted as late as six months after their inclusion on the list. Further, the notification does not lead to any immediate restrictions. Another concern is that substances present in articles below 0,1 % (w/w) and substances produced/imported in quantities less than one tonne are excluded from this obligation. So far, ECHA has recommended the European Commission to include seven substances in Annex XIV, and further recommendation need to be made at least every other year according to ECHAs homepage. Once included in the Annex, the substances cannot be placed on the market in any quantities or used after a specific date. However, the companies can be granted an authorisation to use the substances even though the risk is not adequately controlled. Another concern is how the authorities inspect and control the companies´ compliance with REACH.

The national authorities in the Nordic countries have published observation lists for substances that are suspected to cause health or environmental problems. These lists are far more comprehensive than the candidate-list. The Nordic Ecolabel follow the precautionary principle, especially for environmentally hazardous chemicals, as long as preferable alternatives exist. We assess the products life cycle to find the important areas with environmental or health concerns. We acknowledge the development of REACH, but believe that even stricter demands on the use of specific substances are necessary to secure development of sustainable products.